

Barnkonsekvensanalys

Inför framtagandet av Malmö stads Kulturskoleplan

Upprättad: 20260210

Ansvarig: Isis Hölzer

Inledning	2
Ärendet	2
Vilka barn berörs av ärendet?	2
Aktörer att höra	3
Barnkonventionen	3
Redovisning av barnets eller barnens åsikter	5
Kvalitativ undersökning av Beyond.....	5
Behov av och drivkrafter till fritidsaktiviteter:	5
Farhågor och hinder kopplat till fritidsaktiviteter:.....	5
Bilderna av Kulturskolan idag:	6
Optimala kulturverksamheten för unga i framtiden:	6
Redovisning av forskning och statistik.....	7
Likvärdig tillgång till meningsfull kultur och fritid (Artikel 2 & 31).....	7
Tillgänglighet för barn med funktionsnedsättning (Art. 23)	8
Barns delaktighet och inflytande (Artikel 12)	10
Innehåll, kvalitet och relevans i kulturutbudet (Artikel 31)	11
Samverkan och öppen verksamhet (Artikel 4 & 31)	11
Bedömning och förslag till beslut.....	13
Tillgänglighet, lokalisering och geografisk närvaro.....	13
Utbud, ämnesutveckling och kulturell relevans	13
Delaktighet och inflytande	14
Samlad bedömning utifrån barnkonventionen	14
Förslag till beslut.....	16
Referenslista	17
Bilaga	17

1. Inledning

Samhället står inför flera komplexa utmaningar som har stor påverkan på unga människor. Ökad psykisk ohälsa, bristande framtidstro, växande ekonomisk ojämlikhet och svårigheter på arbetsmarknaden är faktorer som formar ungas livsvillkor och framtidsutsikter. Kulturskolan har potential att bidra med hopp och att vara en nyckelspelare i att skapa en mer jämlik och inkluderande samhällsutveckling. Därmed har kulturskolan en viktig uppgift att anpassa sin verksamhet för att möta de utmaningar som dagens unga ställs inför. Kulturskolan är en viktig väg in för väldigt många barn och unga till att upptäcka kultur och utveckla sitt eget kulturutövande. För att verksamheten ska fortsätta vara en viktig språngbräda för barns och ungas kulturutövande och säkerställa allas rätt till kulturutövande samt en meningsfull fritid, har kulturskolan fått i uppdrag av kulturnämnden att utarbeta en strategisk utvecklingsplan för att på ett långsiktigt och hållbart sätt möta ovanstående behov och främja kulturskolans utveckling.

2. Ärendet

Föreliggande barnkonsekvensanalys syftar till att säkerställa att kulturskoleplanen utgår från barns bästa och grundar sig i barns rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter.

2.1 Vilka barn berörs av ärendet?

Kulturskolans verksamhet riktar sig till alla Malmös barn och unga mellan 6 - 19 år, därför är samtliga berörda i ärendet. Barn och unga är ingen homogen grupp utan det finns maktrelationer och ojämlikheter i levnadsvillkoren som behöver synliggöras. Det finns därmed grupper av barn och unga som är särskilt utsatta och riskerar att missgynnas och som därför behöver tas särskild hänsyn till. Barn och unga som lever i socioekonomisk utsatthet, barn och unga med funktionsnedsättning, unga hbtqi personer, nyanlända och/eller papperslösa är exempel på sådana.

I Malmö bor det ca 36 000 barn och unga mellan 7 - 19 år (SCB). Det bor människor från 187 olika länder i Malmö och 56 procent av barnen mellan 0 - 15 år har ett annat modersmål än svenska (Fakta och statistik, malmo.se).

I Malmö lever dessutom 26 procent i ekonomisk utsatthet och i Rosengård är det så mycket som 59,4 procent (Rädda Barnen). Enligt SCB har 26 procent av landets flickor och pojkar i åldrarna 12–18 år en funktionsnedsättning.

I mitten av februari 2025 hade Malmö stad ansvar för totalt 65 ensamkommande barn. En del av dessa barn har befunnit sig i landet i flera år, medan andra har anlänt mer nyligen. (Fakta och statistik, malmo.se).

2.2 Aktörer att höra

I analysen kommer barn och unga att höras, både de som i dagsläget är deltagare i kulturskolans verksamhet och de som inte är det. Kulturskolans personal samt andra nyckelpersoner från civilsamhället och andra förvaltningar kommer även att höras.

3. Barnkonventionen

Barnkonventionen utgörs av 54 artiklar, varav artikel 1–42 numera är svensk lag och en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter. Av dessa artiklar lyfts fyra särskilt fram som så kallade grundprinciper: artikel 2, 3, 6 och 12. Dessa utgör generell vägledning för tolkning av övriga rättigheter i konventionen och ska vara utgångspunkt i alla beslut och åtgärder som rör enskilda barn eller grupper av barn. Så även i denna analys.

Barnkonventionen är hel och odelbar, vilket innebär att konventionen ska tolkas i sin helhet. Trots denna princip kommer artikel 31 att särskilt lyftas fram då den har specifik relevans för ärendet.

Artikel 2

1. Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.
2. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har juridiskt ansvar för barnet, och ska för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder.

3. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för omvårdnad eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal och lämplighet samt behörig tillsyn.

Artikel 6

1. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Artikel 12

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål ska barnet, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler.

Artikel 31

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
2. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations och fritidsverksamhet.

Artikel 3.1 har nära koppling till artikel 12 om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och att höras. FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén) menar att artiklarna kompletterar varandra på så sätt att artikel 3 handlar om att förverkliga barnets bästa och artikel 12 om tillvägagångssättet för att lyssna till barnets eller barnens åsikter och beakta dem.

Barnrättskommittén har vidare uttalat att artikel 3.1 träffar alla beslut som direkt eller indirekt rör barn och att begreppet ”åtgärder som rör barn” ska ges en vid betydelse. (SOU 2020:63 s. 183 och 187.)

4. Redovisning av barnens åsikter

Enligt barnkonventionens artikel 12 bör samtal med berörda barn hållas inför ett beslut i frågor som på olika sätt påverkar eller berör barn, direkt eller indirekt. Barn är enligt konventionen alla under 18 års ålder. Eftersom denna analys avser att bedöma barnets bästa i en fråga som indirekt berör barn, är det essentiellt att deras åsikter hörs och tas i beaktning. Därför lyfts barnen som en väsentlig aktör i denna analys.

4.1 Kvalitativ undersökning av strategibyrån Beyond Research

Kulturskolan genomförde med hjälp av Beyond Research en kvalitativ undersökning inför framtagandet av kulturskoleplanen. Syftet med undersökningen är att fördjupa insikterna om barns och ungas behov, drivkrafter och hinder i relation till fritid och kulturutbud, deras bild av Kulturskolans verksamhet idag, samt hur Kulturskolan kan utvecklas för att upplevas som optimalt relevant, tillgänglig och inkluderande för målgruppen i framtiden. Nedan presenteras resultatet från rapporten utifrån följande runriker:

Behov av och drivkrafter till fritidsaktiviteter:

Stor variation vad gäller fritidsintressen bland unga i Malmö. Fritiden fyller viktig funktion att komma bort från skolans krav – tid för återhämtning, socialt umgänge och utveckling. Ålder har en avgörande faktor kopplat till vad ungdomar föredrar att göra på fritiden och det finns en hög tröskel att testa nya aktiviteter när man blir lite äldre där kompisar är en viktig inkörsport. Sociala medier och kompisar – är de primära informationskällorna till aktiviteter i Malmö:

“Om jag och du nu skulle gå och övertyga en 16-åring till att komma och spela fotboll – vi har ingen chans i jämförelse med någon som också är 16 år och ska övertyga den här 16-åringen.” - Nyckelperson

Farhågor och hinder kopplat till fritidsaktiviteter:

- Ekonomiska – avgifter för aktiviteter, utrustning samt resor, mat etc.
- Praktiska – tidsbrist, geografiskt avstånd, föräldraengagemang, språkbarriärer, tekniska (digitala), kunskapa om utbud etc.
- Kulturella – avsaknad av naturlig inkörsport via ex föräldrar, förväntningar kopplat till kön, bristande rörlighet utanför området etc.
- Sociala/mentala - rädsla att känna sig dålig/obekväm, trygghetsfaktor (NPF), avsaknad av identifikation etc.

“Men en viktig grej där är ju just det här att om det finns en vuxen som kan prata med vårdnadshavaren, så blir ju det direkt. Alltså det förändrar ju barnens möjlighet att delta. Och framförallt då om man kan prata med vårdnadshavaren på det gemensamma modersmålet.” – Nyckelperson

Bilden av Kulturskolan idag:

Bilden av Kulturskolan skiljer sig åt mellan befintliga elever och de utan tidigare relation till Kulturskolan. Kulturskolan är en välkänd och uppskattad institution för de som känner till den. Befintliga deltagare och nyckelpersoner har en god kännedom om Kulturskolan som beskrivs som en naturlig mötesplats för kultur där man kan spela instrument, sjunga, dansa, spela teater och måla m.m. Verksamheten ses som en möjlighet till personlig utveckling och fördjupning inom kulturella intressen. Aktiva deltagare har en mycket positiv bild av Kulturskolan och en god kunskap om utbudet och aktiviteterna:

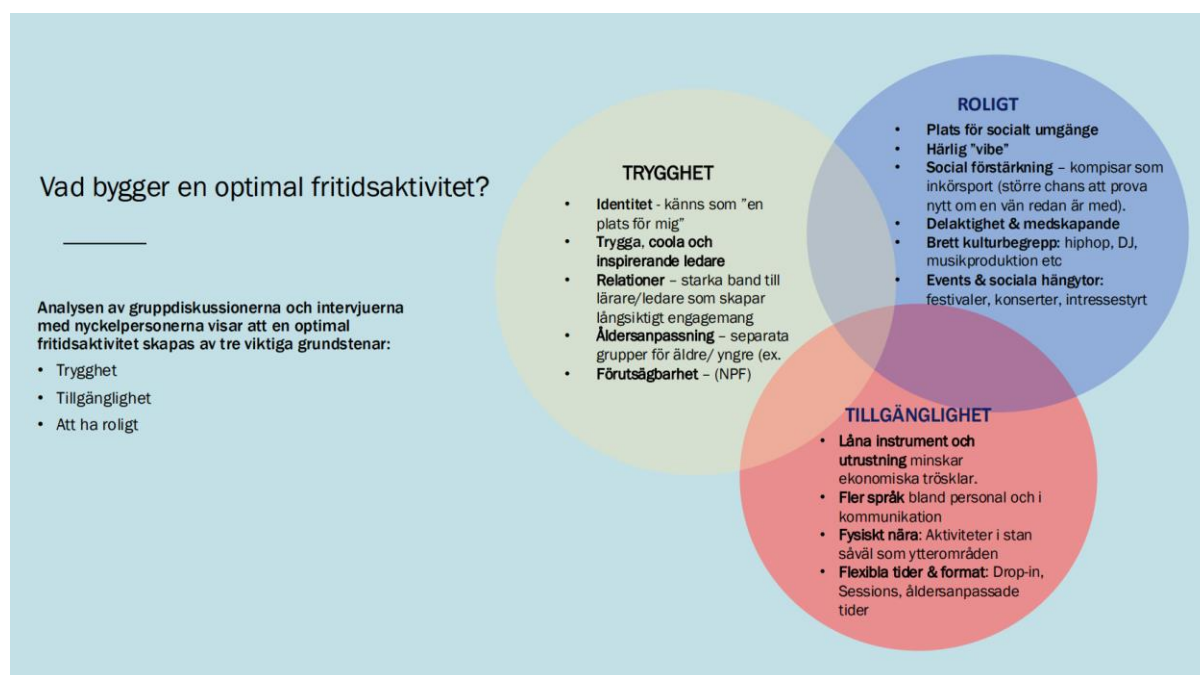
“Det som är bäst med kulturskolan är våra lärare. De är villiga att lära ur utan trycket av skolan och betyg, här är det lära ut utan att pressa för bättre liksom, man kan gå här utan att ha ett prov, att ha kul.” – Grupp

Medan kännedomen är starkt begränsad hos icke deltagare – i synnerhet från ytterområden. Icke-deltagare, det vill säga ungdomar som inte själva är aktiva i Kulturskolan, har ofta en begränsad eller ingen kännedom om verksamheten:

“Inga av våra kompisar går till Kulturskolan. De flesta av våra vänner går till fritidsgårdar istället. Jag har ingen aning om vem som går dit”. – Grupp 4

Optimala kulturverksamheten för unga i framtiden:

- Fortsätt bredda definitionen av kultur och erbjuda nya typer av aktiviteter som lockar nya målgrupper.
- Öppna hängytor
- Delaktighet är centralt för att skapa en verksamhet som utgår från ungas önskemål
- Fortsätt samverka med organisationer med lokal förankring
- Att minska praktiska trösklar är en nyckel för att locka ungdomar att delta i och testa nya aktiviteter.
- För att nå ett bredare spektrum av ungdomar från hela Malmö framhålls vikten av att låta stadens mångfald speglas även i personalen på Kulturskolan, något som upplevs saknas idag.

5. Redovisning av forskning och statistik

Nedan följer en sammanfattning av forskning och rapporter som belyser barns förutsättningar, behov och erfarenheter av kultur- och fritidsaktiviteter. Även forskning om barns uppväxtvillkor och statistik om deltagande i kulturskolan.

5.1 Likvärdig tillgång till meningsfull kultur och fritid (Artikel 2 & 31)

Ung livsstil (2021) visar tydligt att barn och unga i lägre socioekonomiska grupper är underrepresenterade i kulturskola samt har sämre hälsa, men använder bibliotek och fritidsgård mer. Även Rädda Barnens *Barnfattighedsrapport* (2025) betonar att ekonomisk utsatthet och trångboddhet begränsar barns möjligheter till organiserade fritidsaktiviteter, lugna hemmiljöer och utrymme för övning/skapande.

Trots att Malmö har ett starkt offentligt finansierat fritids- och kulturutbud, där majoriteten av unga deltar i något av de "tunga" utbudet (förening, kulturskola, fritidsgård, bibliotek, simhall) visar både *Ung livsstil* och *Vägar till en jämlik fritid* att barn i socioekonomiskt utsatta områden har sämre förutsättningar att delta i detta utbud. Ekonomi, tid och livsvillkor lyfts som centrala hinder för deltagande. I *Vägar till en jämlik fritid* betonas att en jämlik fritid kräver att kommunen aktivt kompenserar för ojämlika livsvillkor, inte bara erbjuder "lika" utbud. Det handlar om att gynna missgynnade grupper och utforma verksamhet så att deras hinder minskar.

Ung livsstil konstaterar att målen om jämlikhet utifrån socioekonomi, svensk/utländsk bakgrund, kön och stadsdel inte är uppnådda. Barn i lägre socioekonomiska grupper, med utländsk bakgrund och boende i låginkomstområden deltar mindre i kulturskola och annan organiserad fritid – och mår sämre.

Kulturskolans uppdrag definierar att den ska "driva och utveckla en likvärdig kulturskola i hela staden". Det kräver att den arbetar kompensatoriskt för att motverka diskriminering och snedfördelning. Barn och unga med högre socioekonomisk status deltar dock i större utsträckning i verksamheten. Det finns också tydliga geografiska kopplingar mellan deltagande i kulturskola, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar. Den kontinuerliga kursverksamheten, som utgör ca 64% av Kulturskolans sammanlagda resurser, når i stort sett bara barn och unga med högutbildade föräldrar (88%). Även personer med utländsk bakgrund är underrepresenterade (29%), sett till befolkningen. Kursverksamheten befinner sig även till stor del i Mazettihuset och fördelningen på resterande platser korrelerar i stor utsträckning med elevunderlaget. Det vill säga det gynnar de elever som redan är överrepresenterade i Kulturskolans kursverksamhet. El Sistema utgör ett undantag då verksamhetens deltagande och placering bygger på platser i Malmö som är socioekonomiskt eftersatta. El Sistema utgör dock endast ca 17% av verksamhetens resurser vilket inte står i proportion till behoven. Även om det finns annan verksamhet inom Kulturskolan som når en stor del av Malmös barn i en viss ålder är dessa verksamheter tillfälliga, ofta på skoltid och medför därmed inte på ett mer grundläggande plan en mer jämlik fördelning av Kulturskolans resurser. För att kunna skapa mer jämlika villkor och på så sätt säkerställa att fler barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda krävs omfördelning av resurserna till gagn för de som i dagsläget inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Implikation:

Staden präglas av strukturella skillnader som påverkar barns rätt till kultur. En utvecklingsplan som inte adresserar dessa skillnader riskerar att reproducera existerande ojämlikhet och därmed stå i konflikt med artikel 2 och artikel 31.

5.2 Tillgänglighet för barn med funktionsnedsättning (Art. 23)

Barn och unga med funktionsnedsättning är rättighetsbärare och det är viktigt att påpeka att hindren inte utgörs av själva funktionsnedsättningen, utan av en kombination av sociala, kulturella, attitydmässiga och fysiska hinder som barn med funktionsnedsättning möter i sin vardag. Dessa hinder måste undanröjas för att dessa barn ska kunna ta del av sina rättigheter. En funktionsnedsättning kan, i kombination med andra diskriminerande faktorer som exempelvis kön eller etnicitet, tendera att få en förstärkt negativ effekt. Därför är en intersektionell förståelse särskilt angelägen när arbetet syftar till att stärka rättigheter för barn med funktionsnedsättning.

Kulturskolan registrerar inte funktionsförmåga med undantag då eleven eller vårdnadshavaren själva skriver in det. Därför går det inte att med säkerhet uttala sig om antalet barn och unga med funktionsnedsättning på Kulturskolan. Dock erbjuds riktad verksamhet specifikt till målgruppen, så kallad anpassad verksamhet. Den anpassade verksamheten har ökat och idag erbjuds både verksamhet under skoltid, kursverksamhet, öppen verksamhet på helger och lov samt läger och sociala arrangemang. Det har genomförts en utredning av den fysiska tillgängligheten i Mazettihuset vilken ledde till tydligare skyltar och synanpassningar. Det pågår även en satsning med att ta fram ett sinnesrum för målgruppen. Deltagarna i den anpassade kursverksamheten utgör 3% av elevunderlaget i den ordinarie kursverksamheten. I Malmö utgör andelen elever i anpassad grundskola ca 1,5 % av eleverna i de obligatoriska skolformerna.

MUCF:s lägesbeskrivning visar att unga med funktionsnedsättning i lägre utsträckning är nöjda med sin fritid, deltar i färre aktiviteter, är mindre med i föreningar och upplever fler hinder – t.ex. svårt att ta sig till aktiviteter, betala dem eller få det stöd som behövs. Tillgänglighet handlar om både fysiska, kognitiva och sociala barriärer. När unga med funktionsnedsättning inte kan delta på samma villkor missar de positiva effekter på gemenskap, hälsa och återhämtning – vilket förstärker ojämlikhet. MDF's kartläggning visar att personer med funktionsnedsättning vill göra fler aktiviteter på sin fritid än vad de kan eller har möjlighet till. Anledningen till att de avstår är bristande tillgänglighet i samhället, avsaknad av information om tillgänglighet i aktiviteterna, en svag privatekonomi, otillgängliga transporter och bristande socialt stöd inför och i samband med aktiviteter (MDF).

Kulturskolan behöver göra de generella aktiviteterna mer tillgängliga men det behövs även fler aktiviteter som är särskilt riktade till personer med funktionsnedsättning. Personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, NPF, är sällan målgrupp för särskilda satsningar inom fritidsområdet (MDF). Många unga personer med NPF anger också att de inte känner tillhörighet i generella aktiviteter. Detta medför att de jämfört med jämnåriga slutar tidigare med fritidsaktiviteter och generellt är mindre aktiva på sin fritid. Kulturskolan behöver öka sin kunskap om målgruppen och rikta fler aktiviteter till särskilda grupper inom målgruppen. Det behövs även en större bredd i aktiviteter och att målgruppen görs delaktig i framtagandet av verksamheten. Kulturskolan behöver göra en närmare analys av den anpassade verksamheten för att titta på vilka grupper inom målgruppen som riskerar att missgynnas.

Implikation:

En utvecklingsplan som inte systematiskt analyserar och åtgärdar tillgänglighet riskerar att befästa exkludering av barn med funktionsnedsättning — i direkt strid med artikel 23.

5.3 Barns delaktighet och inflytande (Artikel 12)

Att anamma ett barnrättsperspektiv rör sig om alltifrån att lyssna till och uppfatta vad barn och unga verkligen uttrycker till att sätta sig in i deras livsvärldar samt att ge dem inflytande över verksamheten. Ett rättighetsbaserat arbete förutsätter därmed att barn och unga görs delaktighet och har inflytande över verksamhetens alla delar, på alla nivåer.

I rapporten *Att bredda deltagandet i kulturlivet* beskrivs hur kulturpolitiken ofta styrs uppifrån med ett snävt kulturbegrepp, där människor förväntas ta del av redan definierade "värdefulla" kulturformer. Det finns motstånd mot att släppa in fler i besluten om vad kultur är och hur den formas. MUCF:s rapporter (Ung idag och Fokus-rapporter) visar att unga generellt har vilja att påverka, men att unga med funktionsnedsättning, unga i socioekonomiskt eftersatta områden och vissa minoritetsgrupper i mindre grad upplever att de kan göra sin röst hörd eller blir tillfrågade. Unga i de lägre socioekonomiska grupper och de med utländsk bakgrund vill enligt rapporten i störst utsträckning vara med och bestämma vilka fritidsaktiviteter som ska finnas i deras bostadsområde, påverka området de bor i och själv ordna arrangemang/aktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning är en grupp som inte kommer till tals i samma utsträckning som andra. Eftersom de sällan ingår i exempelvis paneler, råd eller fokusgrupper, uteblir deras röster och erfarenheter. Det finns en risk för att kvaliteten och träffsäkerheten minskar i de beslut som fattas, om inte behov och förutsättningar hos mångfalden av barn har blivit synliggjorda.

Kulturskolan Session, Kulturcrew och Live on Stage är exempel på forum där unga är medskapare av verksamheten, både i planeringen och genomförandet. Barn och unga som inte går på Kulturskolan behöver dock också göras delaktiga i större utsträckning för att bättre kunna möta deras efterfrågan. En satsning som aktivt arbetar med delaktighet och inflytande från icke befintliga deltagare är Kulturskolans Unga ledare. Genom att skapa olika arenor för unga där de ges möjlighet att påverka innehåll och form ökar träffsäkerheten och relevansen. Förvaltningen och så även kulturskolan följer i stor utsträckning de behov och preferenser som ungdomar huvudsakligen artikulerar i enkätundersökningar som Ung Livsstil. Denna metod riskerar dock att hämma nyanseringar av preferenser vilket gör att ungdomar behöver ges mer dialoginriktade forum för att artikulera dessa. Genom att utveckla dialog- och deltagandeformer med barn och unga kan Kulturskolan tillgodose både sina egna kunskapsunderlag och barn och ungdomars rätt att höras och påverka verksamheten.

Sammanfattningsvis behöver arbetet med delaktighet och inflytande utvecklas och fler behöver göras delaktiga. Underrepresenterade målgrupper såsom barn och unga från socioekonomiskt eftersatta områden samt personer med funktionsnedsättning behöver involveras i större utsträckning i utformningen av verksamheten. Kulturskolan behöver involvera barn och unga i

planering, genomförande och uppföljning av verksamheten. Det behöver ske med kunskap och medvetenhet om de faktorer som påverkar deltagande och inflytande där målgruppens behov behöver styra utformningen av densamma.

Implikation:

Brist på delaktighet påverkar barnets rätt att påverka de verksamheter som angår dem och underminerar legitimiteten i beslutsprocesser samt står i strid med artikel 12. Utvecklingsplanen måste inkludera robusta strukturer för inflytande från fler barn och unga.

5.4 Innehåll, kvalitet och relevans i kulturutbudet (Artikel 31)

I rapporten *Vägar till en jämlik fritid* definieras en jämlik fritid som deltagande i sammanhang där unga kan utveckla självbestämmande, reflektera över sin situation, skapa relationer och tillsammans påverka sin vardag, inte bara "lära sig något nytt". Det framgår även att kulturutbudet inte alltid speglar ungas erfarenheter. Rapporten *Att bredda deltagandet i kulturlivet* pekar på att kulturpolitiken ofta har ett snävt kulturbegrepp och top-down-perspektiv. Det leder till att många inte känner igen sig i det offentliga kulturutbudet och därför inte deltar, trots starkt kulturintresse. Även Järvaveckans studie om kulturdeltagande i utsatta områden, visar att engagemanget är stort, men att unga upplever bristande representation, svagt lokalt perspektiv, språkliga barriärer och ett snävt kulturbegrepp. Intresset för kultur är inte lägre — men kulturformerna är andra än de som traditionellt dominerar inom kulturskolor. I intervjuerna med unga (slutrapport Malmö Kulturskola) framgår också att unga efterfrågar kultur som upplevs som relevant, tillgänglig och representativ.

Kulturskolan behöver mot bakgrund av det undersöka vilka uttryck och genrer som prioriteras i Kulturskolans utbud samt huruvida innehållet speglar Malmös mångfald vad gäller bakgrund, språk, könsidentiteter, funktionsperspektiv och kulturformer. Samt säkerställa att det finns utrymme för de kulturformer som unga själva lyfter — inte bara traditionella kulturformer. Vidare behöver det finnas möjlighet till progressioner (från prova-på till fördjupning) för de barn som vill satsa mer inom alla ämnen.

Implikation:

En utvecklingsplan som ensidigt reproducerar traditionella kulturformer riskerar att missa stora grupper av barn och därmed bidra till fortsatt ojämlikhet. En likvärdig rätt till kultur (artikel 31) kräver att den kultur som erbjuds upplevs som relevant, tillgänglig och representativ.

5.5 Samverkan och öppen verksamhet (Artikel 4 & 31)

MUCF:s kartläggning av öppna fritidsverksamheter visar att samverkan och tydliga uppdrag är avgörande för att verksamheter ska fungera kompensatoriskt. I Malmö finns en komplex struktur av fritidsgårdar, bibliotek, föreningsliv och civilsamhälle. Ung livsstil framhåller att ungdomar i utsatta områden har starkare relation till biblioteks- och fritidsgårdsverksamhet än till

organiserade kulturformer. Även rapporten "*Vägar till en jämlik fritid*" lyfter de öppna verksamheterna som framgångsrika i att nå dessa ungdomar; Deltagandet i dessa verksamheter är kostnadsfria och kravlösa och har lägsta möjliga trösklar. De är också relationsuppsökande, tillitsskapande och lokalt förankrade och har i förgrunden för sina perspektiv inte bara barnens intresse för aktiviteter utan helheten i barnens tillvaro och den dynamik som riskerar att hindra deras självförverkligande.

Deltagandet i Kulturskolans ordinarie kursverksamhet samvarierar med inkomst och utbildningsbakgrund. Barn från hushåll med högre ekonomisk standard samt högutbildade föräldrar är kraftigt överrepresenterade i verksamheten. Även barn med utländsk bakgrund är underrepresenterade i kulturskolan. Inom El Sistema finns dock inget tydligt samband mellan inkomst och deltagande. Deltagandet är högt i de områden där verksamheten finns, och det är i huvudsak områden med låg eller relativt låg medelinkomst.

Genom att arbeta uppsökande mot skolor, fritidsgårdar, föreningar och bibliotek kan kulturskolan nå fler barn och unga som annars inte hade sökt sig till verksamheten. Detta innebär att Kulturskolan har potential att öka likvärdigheten genom att etablera starkare samarbeten med de miljöer som faktiskt når de unga som är underrepresenterade i verksamheten.

Kulturskolan samverkar på olika sätt med skolor, fritidsgårdar, föreningar, bibliotek, allaktivitetshus och civilsamhälle. Dock är samverkan i olika grad systematisk och långsiktig. Det finns ett strukturerat samarbete med skolor främst kopplad till den ordinarie kursverksamheten samt El Sistema där framgångsrika kulturskolefilialer gynnar deltagarna i området. Det finns även etablerad samverkan för att öka tillgängligheten för barn och unga med funktionsnedsättningar, både uppsökande och i Mazettihuset. I syfte att nå barn och unga från socioekonomiskt eftersatta områden sker, utöver El Sistema, endast verksamhet i mycket liten omfattning. Den verksamheten tenderar också att vara mer sporadiska i sin karaktär och saknar långsiktighet, kontinuitet och möjlighet till progression. Kulturskolan behöver på ett strategiskt och systematiskt sätt samverka både med skolor, föreningar, fritidsgårdar och bibliotek för att säkerställa en likvärdig tillgång till verksamheten för underrepresenterade grupper.

Implikation:

En utvecklingsplan som inte tar höjd för strategisk och långsiktig samverkan riskerar att missa avgörande möjligheter att nå de grupper som idag står utanför (artikel 2, 3, 31).

6. Bedömning och förslag till beslut

6.1 Tillgänglighet, lokalisering och geografisk närvaro

Potentiella positiva konsekvenser

En utvecklingsplan som inkluderar fler lokala verksamhetspunkter, till exempel i form av kulturskolehubbar i skolor eller samarbeten med fritidsgårdar och bibliotek, har potential att kraftigt öka barns tillgång till kultur, särskilt i stadsdelar med lägre deltagande. Detta ligger i direkt linje med forskning som visar att geografisk närhet ökar sannolikheten för deltagande bland barn i socioekonomiskt utsatta områden (*Ung livsstil, Vägar till en jämlik fritid*). Genom att placera verksamhet närmare barns vardagsmiljöer minskar logistiska hinder och ekonomiska kostnader, vilket är centralt för realisering av artikel 31 och artikel 2.

Potentiella negativa konsekvenser

Om lokaliseringen av hubbar och verksamheter inte utgår från en analys av faktisk ojämlikhet finns risk att resurser koncentreras till redan välförsörjda områden. Detta kan förstärka befintliga skillnader. Vidare kan en decentralisering, om den inte är tillräckligt resursstark, leda till försämrad kvalitet i undervisningen för de barn som deltar i mindre enheter.

Barnrättslig bedömning

Åtgärder som ökar geografisk närvaro i prioriterade områden kan antas vara förenliga med barnets rättigheter och bidra till kompensatorisk effekt, förutsatt att resursfördelningen är behovsbaserad snarare än likvärdig i formell mening.

6.2 Utbud, ämnesutveckling och kulturell relevans

Potentiella positiva konsekvenser

En utvecklingsplan som inkluderar breddat utbud inom digital kultur (musikproduktion, film, animation, digitalt skapande), fler genrer och kulturuttryck samt tvärdisciplinära praktikformer kan öka barns upplevelse av relevans och representation.

Rapporterna *Att bredda deltagandet i kulturlivet* och *Deltagande i kulturlivet bland boende i utsatta områden* visar att barn och unga i marginaliserade grupper deltar mer när kulturformerna speglar deras verkligheter och identiteter. Slutrapport Malmö Kulturskola visar liknande efterfrågan.

Genom att bredda utbudet stärks barns möjlighet att utöva sin rätt till kulturell identitet och kreativ utveckling (artikel 31 och 29).

Potentiella negativa konsekvenser

En risk är att breddningen sker utan tillräckliga resurser, kompetens eller fördjupning, vilket kan leda till fragmentariska eller kortlivade satsningar. Detta riskerar att skapa ojämlik kvalitet mellan ”traditionella” ämnen och nya praktiker.

Barnrättslig bedömning

Breddat utbud är centralt för demokratisering av kultur och realisering av artikel 31. Men det måste göras med barnets bästa som utgångspunkt, med hållbara strukturer och kompetensutveckling.

6.3 Delaktighet och inflytande

Potentiella positiva konsekvenser

En utvecklingsplan som etablerar formella strukturer för elevinflytande (t.ex. ungdomsråd, medskapande designprocesser, regelbundna enkäter och dialoger) kan väsentligt stärka barns rätt enligt artikel 12.

Slutrapport Malmö Kulturskola visar att unga redan efterfrågar större möjlighet att påverka verksamhetens innehåll, kommunikation och estetiska uttryck. Internationaliseringen av barns kulturvanor — där digitala miljöer skapar nya former av kreativitet — gör detta behov ännu tydligare.

Potentiella negativa konsekvenser

Inflytandeinitiativ som inte är jämlikt tillgängliga kan reproducera ojämlikheter: barn med högre språkligt kapital eller som redan deltar i Kulturskolan tenderar att vara överrepresenterade i inflytandeforum.

Barnrättslig bedömning

Starka delaktighetsstrukturer är förenliga med konventionen och centrala för legitimiteten i utvecklingsplanen. De måste dock designas inkluderande för att inte enbart ge röst åt redan privilegierade grupper.

7. Samlad bedömning utifrån barnkonventionen

Den genomförda analysen visar att barns rätt till likvärdig tillgång till kultur, fritid och delaktighet enligt barnkonventionens artiklar 2, 3, 12, 23 och 31 inte helt tillgodoses på ett jämlikt sätt i nuläget.

Trots att Malmö har ett omfattande offentligt finansierat kultur- och fritidsutbud, visar både nationell och lokal forskning (Ung livsstil, Rädda Barnen, MUCF, Vägar till en jämlik fritid) att barns faktiska möjligheter att delta i organiserad kulturverksamhet i hög grad påverkas av socioekonomiska, geografiska och strukturella faktorer. Barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, barn med utländsk bakgrund samt barn med funktionsnedsättning är underrepresenterade i Kulturskolans ordinarie kursverksamhet och deltar i lägre grad i

organiserade kulturaktiviteter. Dessa grupper rapporterar samtidigt sämre hälsa och lägre tillfredsställelse med sin fritid.

Analysen visar att Kulturskolans resurser i huvudsak är koncentrerade till kontinuerlig kursverksamhet som i praktiken når barn från hushåll med högre utbildningsnivå och ekonomisk standard. Den geografiska koncentrationen av verksamheten, särskilt till Mazettihuset, samt verksamhetens organisering, bidrar till att befintliga deltagandemönster reproduceras. Insatser som El Sistema visar däremot att ett riktat, lokalt och uppsökande arbetssätt kan ge ett mer jämlikt deltagande, men omfattningen står i nuläget inte i proportion till behoven i staden.

När det gäller barn med funktionsnedsättning visar analysen att Kulturskolan vidtagit flera viktiga åtgärder, bland annat genom riktad anpassad verksamhet och förbättringar av den fysiska tillgängligheten. Samtidigt saknas en samlad och systematisk analys av tillgänglighet i hela verksamheten, och deltagandet i den anpassade kursverksamheten är lågt i relation till målgruppens storlek och behov. Forskning och kartläggningar från MUCF visar att bristande fysisk, kognitiv, social och kommunikativ tillgänglighet fortsatt utgör betydande hinder.

Vidare visar analysen att barns och ungas delaktighet och inflytande i Kulturskolans verksamhet är ojämnt fördelad. Även om det finns etablerade former för medskapande, såsom Session, Kulturcrew, Live on Stage och Unga ledare, når dessa i huvudsak barn och unga som redan är engagerade i Kulturskolan. Underrepresenterade grupper – särskilt barn i socioekonomiskt eftersatta områden och barn med funktionsnedsättning – ges i begränsad utsträckning möjlighet att påverka verksamhetens innehåll, form och utveckling. Detta riskerar att minska både träffsäkerheten i verksamhetsutvecklingen och legitimiteten i beslutsprocesserna.

Analysen visar också att Kulturskolans kulturutbud i huvudsak präglas av traditionella kulturformer. Flera rapporter pekar på att många barn och unga, särskilt i utsatta områden, har ett starkt kulturintresse men inte känner igen sig i det offentliga kulturutbudet. En ensidig reproduktion av traditionella kulturformer riskerar därmed att exkludera stora grupper av barn och unga och står i konflikt med rätten till en meningsfull och relevant kulturutövning.

Slutligen visar analysen att samverkan med skolor, fritidsgårdar, bibliotek och civilsamhälle är avgörande för att nå de grupper som i dag står utanför Kulturskolans verksamhet. Samverkan sker i dag i varierande grad men den kräver långsiktighet, struktur och progression, för att inte begränsa dess kompensatoriska effekt.

Sammantaget bedöms att en utvecklingsplan som inte tydligt adresserar dessa strukturella skillnader riskerar att befästa och reproducera ojämlikhet, i strid med barnkonventionens grundprinciper.

7.1 Förslag till beslut

Mot bakgrund av genomförd barnkonsekvensanalys föreslås att utvecklingsplanen för Kulturskolan Malmö beslutas med följande inriktning och uppdrag:

Att utvecklingsplanen tydligt fastslår Kulturskolans kompensatoriska uppdrag, i enlighet med artikel 2 och 31 i barnkonventionen, och att verksamheten ska utformas för att aktivt minska socioekonomiska, geografiska och strukturella hinder för deltagande.

Att resurser omfördelas utifrån behov, så att en större andel av Kulturskolans samlade resurser riktas till barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, barn med funktionsnedsättning samt andra underrepresenterade grupper.

Att tillgänglighet säkerställs systematiskt i hela verksamheten, genom en samlad analys av fysisk, kognitiv, kommunikativ och social tillgänglighet, samt genom fortsatt utveckling av både generellt tillgängliga och riktade verksamheter för barn med funktionsnedsättning.

Att barns och ungas delaktighet och inflytande stärks, genom att utveckla långsiktiga och inkluderande former för dialog och medskapande som även omfattar barn och unga som i dag inte deltar i Kulturskolans verksamhet.

Att Kulturskolans kulturutbud breddas och utvecklas, så att det i högre grad speglar Malmös mångfald av uttryck, erfarenheter och identiteter, samt erbjuder progression från prova-på till fördjupning inom samtliga ämnen.

Att strategisk och långsiktig samverkan prioriteras, förvaltningar emellan och särskilt med skolor, fritidsgårdar, bibliotek och civilsamhälle i områden där deltagandet i Kulturskolan är lågt, i syfte att skapa lågtröskelvägar in i verksamheten och säkerställa kontinuitet och progression.

Att uppföljning av barns rättigheter integreras i styrning och uppföljning av utvecklingsplanen, så att effekterna för olika grupper av barn och unga kan följas över tid.

8. Referenslista

Blomdahl. U, Elofsson. S, Bergmark. K (2021). *Ung livsstil 2021 – Malmö*. Malmö stad.

Järvaveckan Research. (2025). *Deltagande i kulturlivet bland boende i utsatta områden*. Järvaveckan Research.

Myndigheten för delaktighet (2021). *Aktiv fritid. Redovisning av uppdrag för att främja aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning*. Myndigheten för delaktighet.

Beyond Research. (2025). *Slutrapport Malmö Kulturskola*. Malmö stad.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2022). *Ung idag 2022*. MUCF.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2023). *Lägesbeskrivning – Unga med funktionsnedsättning*. MUCF.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2025). *Kartläggning av öppen fritidsverksamhet*. MUCF.

Rädda Barnen. (2025). *Barnfattighedsrapport 2025*. Rädda Barnen.

Myndigheten för Kulturanalys (2023). *Att bredda deltagandet i kulturlivet, hinder och möjligheter*.

Nazem Tahvilzadeh, Lisa Kings & Alexander Nazar Stigendal (2023). *Vägar till en jämlik fritid- en studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud*. Södertörns högskola.

9. Bilagor

Slutrapport Malmö kulturskola